

Deliverable D.4.6

EU Cooperation Protocol

Project Title:

“Disrupting polarisation: building communities of tolerance through football - DIALECT”

Project number: 848445 - REC-AG-2018

Project number: 848445 - REC-AG-2018

Due date of deliverable:	31/03/2022
Actual submission date:	31/3/2022
Responsible partner:	EKKE
Dissemination level:	Public
Revision:	1.0

“This deliverable was co-funded by the European Union’s Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)”

“The content of this deliverable represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains”.

ENGLISH VERSION

EU PROTOCOL OF COOPERATION

BETWEEN Government and Local authorities, CSOs, NGOs, and Sports Associations at Transnational, European Level.

1. BACKGROUND

DIALECT (Disrupting polarisation: building communities of tolerance through football) project, co-funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020), aims to bring together youth (of migrant and non-migrant background) aged 12-18, as well as their parents and the local authorities and Civil Society Organisations in four European countries, i.e. Greece, Hungary, Italy, Serbia, **using football as a powerful tool to promote human rights and combat intolerance and xenophobia.**

ActionAid Hellas along with the National Centre for Social Research - EKKE (Greece), ActionAid Italy, OLTALOM Sport Association (Hungary), Football Friends (Serbia), Street Football World (Germany) and Melissa Network (Greece) cooperated and played football in a 'different way' in disadvantaged communities across Europe. Through this collaboration network, the ultimate goal was to play football in a different way, i.e. **using the innovative football3 methodology, spreading the message of "Football**

for All: making extreme discourses irrelevant” and disseminating the principles of equality, active citizenship and solidarity. More specifically, the football3 methodology, inspired by street football, was **reviewed, adjusted, played in ethnically, culturally and gender mixed teams and evaluated for the challenge of intolerance and xenophobia in the local communities** rally together adolescents, their parents, local sports professionals and pioneer football players.

The overall aim was to prevent intolerance and particularly xenophobia at local level, promoting community building and cohesion, using the same tool that it is frequently been used for the radicalization of young people, namely football. By playing community-building football, DIALECT aims at creating poles of understanding in local level, empowering adolescents and youth to practice on their conflict resolution skills and promoting social cohesion through the developed capacity of Civil Society Organisations (CSOs), sports associations, municipal and public authorities and other local entities. These groups of people will cooperate on the common ground of promoting the messages of solidarity, the need for understanding and the importance of combating intolerance and xenophobia.

2. PURPOSE AND OBJECTIVES OF THE PROTOCOL

Following the completion of the project’s activities, the purpose of this Protocol of Cooperation is to further promote cooperation between participating and other supporting organisations, local authorities and

NGOs at transnational level (hereinafter **the Parties**) and establish the framework for intensifying and expanding this cooperation after the end of the project. The overriding objective of this Protocol is to act as a European message against intolerance, promoting diversity and disrupting polarisation, at EU and national level, in order to fight and prevent racism, ethnic discrimination and social exclusion in sport and to support and utilise the inclusive potential of sport.

The overall objective of the cooperation is to provide an added-value for all the Parties of the ongoing and future activities, with the aim of fully addressing the set objective, to share ideas and experiences in order to learn from each other and to promote common positions, when appropriate. The Parties will be provided with a manual on how to prevent racism through football3 adjusted methodology, documenting the overall experience of the project, practical solutions and ways that local and othersports authorities (groups, organisations and state/private agents) can use the developed methodology and transfer it, also to other sports. The ***Disrupting Polarisation Manual*** (which is to be used as a toolkit in conjunction with the tools and information available on the football 3 website) includes also a description of proposed awareness raising activities addressed to adolescents and their parents and a description of networking activities, promoting engagement between the key institutional and CSO stakeholders involved in preventing and combating xenophobia.

The completion of the project's activities has indicated that **football3** is a valuable tool which promotes self-confidence, trust and safety, enabling players to put values they learn into action and become engaged in their communities, which are critical parameters in order to prevent youth radicalisation. Moreover, engaging with the football3 methodology encourages informed decision-making and stimulates an interest in how social challenges can be overcome. An emphasis on dialogue and conflict-resolution enables players to grasp the power of consensual decision-making allowing them to bridge cultural differences in a social environment marked by a constant inflow and outflow of community members.

Overall, as existing evidence suggests, tested football3 methodology has a strong potential to be used as an innovative tool to promote behavioural change influencing adolescents, being rather effective regarding cultural exchange and relationship building, fair play, social values and gender integration. Moreover, the fact that the developed methodology can work through a preventive manner for both groups – addressing simultaneously xenophobia and migrant's radicalisation- and in a way which can be easier than traditional methods (teaching in schools etc.), grasping the attention and interest of adolescents, brings into the front the need for further use of the model.

There is, thus, a need to take concrete action and to work in synergy with all relevant actors for further elaboration and implementation of football3 methodology, which becomes even more imperative, given the fact that there is an increasing trend of such phenomena across Europe in the context

of sports events, and football in particular, while political polarisation is in place throughout Europe, a fact, which creates a social climate that provides a fertile ground for racism, discrimination and hate intolerance.

3. GUIDING PRINCIPLES

The Parties to this Protocol,

Recalling the White Paper on the future of Europe (European Commission, 2017) which emphasizes that *“European values that we hold dear remain the same. We want a society in which peace, freedom, tolerance and solidarity are placed above all else. These values bind Europeans and are worth fighting for.”*

Recalling the common objectives for Member States in The Paris Declaration on promoting citizenship and the common values of freedom, tolerance and non-discrimination through education (2015) and especially *“Ensuring that children and young people acquire social, civic and intercultural competences, by promoting democratic values and fundamental rights, social inclusion and non-discrimination, as well as active citizenship”*;

Recalling European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) General Policy Recommendation N°12 on combating racism and racial discrimination in the field of sport - adopted on 19 December 2008, underlining that *“the fundamental values of sport which include fair play, friendly rivalry, mutual respect and tolerance should be at the heart of any sporting activity; emphasising that the protection against racism and racial*

discrimination is a human right, which must be secured also in the field of sport; convinced that the general public should be involved in the fight against racism and intolerance in sport, in a spirit of international solidarity and friendship; aware that sport not only has a role in education and socialisation, but that it can also help to explore and celebrate diversity”;

Recalling ECRI General Policy Recommendation N° 15, on combating Hate Speech, adopted on 8 December 2015, *“recognising that the use of hate speech appears to be increasing; stressing the importance of education in undermining the misconceptions and misinformation that form the basis of hate speech and of the need for such education to be directed in particular to the young”;*

Recalling also Recommendation Rec (2015) 1 of the Standing Committee on Safety, Security and Service at Football Matches and other Sports Events adopted by the Standing Committee on 18 June 2015, recommended member States that *“high priority is accorded to preventing and tackling racism and all other forms of discrimination in connection with football events”;*

Recalling further Resolution 2276 (2019) “Stop hate speech and acts of hatred in sport” of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE) underlined that *“sport should not only be a matter of competition, but also an environment in which people of all origins and walks of life can find common ground and interact harmoniously in diversity”;*

Recognising, as Resolution 2276 (2019) states, that “sport (...) must (...) provide an environment in which people of all origins and from all walks of life can find common ground and harmoniously coexist in diversity”;

Considering that racism, discrimination, xenophobia and hate intolerance often found fertile ground in sports and in particular in football, while they constitute a serious threat to the latter and that in the process of identity building, youths are highly vulnerable and susceptible to populist parties’ campaigns, which tend to simplify complex realities, disseminate political cynicism and increase racial stereotypes;

Recognising the need for developing powerful tools to community building within the space of social and political polarization in their countries; to ensure that the trend to be radicalised and influenced by extreme ideologies fuelling xenophobia is prevented and tackled early, through a preventive manner, of football;

Aware that, in spite of efforts made to combat these phenomena, there is an increasing frequency of incidents of racism and xenophobia in football, incidences that affect football at professional as well as at amateur level in community level impeding thus peaceful coexistence and harmony within societies;

Believing that preventing and combating racism, xenophobia and intolerance from football requires immediate collective action by all relevant bodies and actors, i.e. international organisations, international

sports federations, national Governments, national sports federations, national and regional sporting bodies and civil society organisations;

Highlighting the importance of enhancing and establishing cooperation, as well as the important role of awareness-raising campaigns on preventing and reinforcing the message for the elimination of racism, xenophobia and related intolerance;

Desirous of further developing their cooperation in order to make best use of football's potential, as a tool for the promotion of equality and diversity,

The Parties, **taking due account** of the particular characteristics of their respective compositions and mandates, **hereby agree as follows:**

Article 1

Purpose and Objectives of the Protocol

1.1 The purpose of this Protocol is to establish a plan for regular cooperation between the Parties, for further elaboration and implementation of *football3 methodology*, in order to prevent and actively combat racism, ethnic discrimination and social exclusion in sport and to support and utilise the inclusive potential of football at local, regional and transnational level.

1.2 The Parties, both individually and jointly, they will contribute, in the best possible way and in accordance of their mandate, to the preparation, coordination, promotion and implementation of actions relating to prevent racism and intolerance through football and other sports.

1.3 Therefore, the Parties, recognising that all actors involved in sport has to act jointly and to enhance their cooperation, depending on their field of competence, agree:

- to educate their staff, volunteers, athletes, coaches, sports professionals and community members regarding *football3 methodology*, playing community-creating football, creating poles of understanding at local level,
- to share and transfer the developed *football3 methodology* to other organisations through their existing networks,
- to integrate in their activities specific measures, grasping the attention and interest of adolescents, to address in a preventative manner xenophobia and discrimination in sports environment,
- to facilitate access to football events and sport initiatives for migrants, refugees and other adolescents from vulnerable communities, regardless of gender, religion and ethnicity,
- to encourage athletes, players, officials and the local communities (i) to identify ‘negative messages’, extreme beliefs and recruitment tactics and (ii) to condemn and reject any act or behaviour openly racist, xenophobic, intolerant and violent,
- to include into their activities initiatives aiming at increasing diversity in sports, fair play, social values, respect for all and gender integration for improving their policies and enhancing the impact of their work,
- to promote the exchange of experiences and the transfer of best practices, as well as human and institutional capacity-building, with

other relevant governmental and non-governmental, national and local organisations and sector experts, in order to maximisesynergies,

- to enhance regional, national and transnational cooperation, joint activities and football events promoting football as “*an environment in which people of all origins and walks of life can find common ground and interact harmoniously in diversity*”.

Article 2

Expected results

- Empower adolescents and youth with informed decision-making and conflict resolution skills, which are critical in combatting irrational arguments and stereotypical thinking that can lead to xenophobia.
- Empower women and girls to challenge gender stereotypes concerning sports and particularly football.
- Develop a sense of community ownership, while destabilising intolerant views through football.
- Develop capacities of key local stakeholders (CSO and civil servants) to prevent and combat intolerance, while being networked to monitor and address social cohesion.
- Create powerful Agents of Change within CSO (incl. youth associations), Sports Associations and local authorities, equipped with differentiated capacities and skills in order to prevent and

combat the spread of intolerance, with a focus on xenophobia, through football.

- Promote a shared understanding on preventing intolerance at community level, among all involved stakeholders while building local tolerance networks.
- Promote interethnic interactions, in order to build relationships of trust between migrant and non-migrant adolescents, their parents and thus local communities.
- Improve community and, thus, social cohesion by preventing hatred and fostering tolerance
- Combat ethnic polarisation as a root cause of racism and xenophobia, promoting interethnic community building.

Article 3

Areas of cooperation

The Parties will work together on the following areas of work:

- Networking and common events
- Communication and awareness raising activities and/or events
- Capacity Development
- Collaboration in EU funded research project/surveys or forthcoming publications
- Organisation of joint seminars, conferences, workshops and the like.

Article 4

Settlement of Disputes

4.1 All disputes which may emerge in relation with the interpretation or application of the present Protocol for Cooperation shall be settled by means of consultations and negotiations between representatives of the Parties.

Article 5

Contact Persons

5.1 All Parties shall designate contact persons with the view of facilitating effective cooperation between them for the implementation of this Protocol (*Annex I*).

Article 6

Entry into force, amendment and conclusion

6.1 The present Protocol of Cooperation shall enter into force as of its date of signature by the Parties.

6.2 The Protocol does not create any legal rights and obligations for the Parties, including financial obligations, under international or national law.

6.3 This Protocol may only be modified/amended if agreed in writing and signed by all Parties.

6.4 Either of the Parties has the right to terminate the Protocol at any time but should provide the other Parties a written notice.

This Protocol has been signed by duly authorized signatures:¹

For the **National Centre for Social Research** (Greece)

For **ActionAid Hellas**

For **ActionAid Italy**

For **OLTALOM Sport Association** (Hungary)

Oltalom Sportegyesület
1086 Budapest, Dankó u. 15.
Adószám: 18189247-1-42

Rákos Andri 2.

For **Football Friends** (Serbia)

For **Streetfootballworld gGmbH** (Germany)

For **Melissa Network** (Greece)

¹ The present Protocole has been drafted by Antoinetta Capella (EKKE) and it has been reviewed by ActionAid Hellas.

GREEK TRANSLATION

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝΤΟΣ ΕΕ

ΜΕΤΑΞΥ Κυβερνητικών και Τοπικών Αρχών, ΟΚΠ, ΜΚΟ και Αθλητικών Συλλόγων

σε διεθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το έργο **DIALECT** (εκ του αγγλικού "**Disrupting polarisation: building communities of tolerance through football**", ήτοι "**Καταπολέμηση της πόλωσης: οικοδόμηση κοινοτήτων ανοχής μέσω του ποδοσφαίρου**"), το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης "**Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια**" (2014-2020), έχει ως στόχο να φέρει κοντά νέους και νέες (μεταναστευτικής και μη μεταναστευτικής προέλευσης) ηλικίας 12-18 ετών, τους γονείς τους, τις τοπικές αρχές και τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚΠ) σε τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ιταλία και τη Σερβία, **χρησιμοποιώντας το ποδόσφαιρο ως ένα ισχυρό εργαλείο για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας και της ξενοφοβίας.**

Η ActionAid Ελλάς, μαζί με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), την

ActionAid Ιταλίας, την OLTALOM Sport Association (Ουγγαρία), την Football Friends (Σερβία), την Street Football World (Γερμανία) και το δίκτυο Μέλισσα (Ελλάδα), συνεργάστηκαν και έπαιξαν ποδόσφαιρο "διαφορετικά", σε μειονεκτούσες κοινότητες ανά την Ευρώπη. Ο απώτατος στόχος αυτού του δικτύου συνεργασίας ήταν η διεξαγωγή αγώνων ενός διαφορετικού ποδοσφαίρου, δηλαδή **με την εφαρμογή της καινοτόμου μεθοδολογίας football3, για τη διάδοση του μηνύματος "Ποδόσφαιρο για όλους: ακυρώνοντας την ακραία ρητορική" και την προώθηση των αξιών της ισότητας, της ενεργού πολιτειότητας και της αλληλεγγύης.** Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με τη μεθοδολογία football3, που αντλεί την έμπνευσή της από το ποδόσφαιρο του δρόμου, πραγματοποιήθηκε **αναθεώρηση, προσαρμογή, διεξαγωγή αγώνων - με ομάδες μικτές ως προς την εθνικότητα, το πολιτισμικό υπόβαθρο και το φύλο των παικτών - και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς της στην αντιμετώπιση της μισαλλοδοξίας και της ξενοφοβίας στις τοπικές κοινότητες.** Μέσα από τις δράσεις ήρθαν κοντά έφηβοι, οι γονείς τους, τοπικοί επαγγελματίες αθλητές και νέοι παίκτες ποδοσφαίρου.

Ο γενικότερος στόχος ήταν η πρόληψη της μισαλλοδοξίας και δη της ξενοφοβίας σε τοπικό επίπεδο, μέσα από την προώθηση της οικοδόμησης και συνοχής των κοινοτήτων, χρησιμοποιώντας το ίδιο εργαλείο που υιοθετείται συχνά για τη ριζοσπαστικοποίηση των νέων, δηλαδή το ποδόσφαιρο. Μέσα από ποδοσφαιρικά παιχνίδια οικοδόμησης κοινοτήτων, το έργο DIALECT επιχειρεί να δημιουργήσει πόλους κατανόησης σε τοπικό επίπεδο, επιτρέποντας σε εφήβους και νέους να εξασκούν τις δεξιότητες επίλυσης διαφορών τους και προάγοντας την κοινωνική συνοχή χάρη στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚΠ), των αθλητικών συλλόγων, των δημοτικών και δημοσίων αρχών και άλλων τοπικών φορέων. Αυτές οι ομάδες ανθρώπων θα συνεργάζονται με κοινό στόχο

την προώθηση των μηνυμάτων της αλληλεγγύης, της ανάγκης για κατανόηση και της σημασίας της καταπολέμησης της μισαλλοδοξίας και της ξеноφοβίας.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ

Με το πέρας των δράσεων του έργου, σκοπός του παρόντος Πρωτοκόλλου Συνεργασίας είναι να προαγάγει περαιτέρω τη συνεργασία ανάμεσα στις συμμετέχουσες και υποστηρικτικές οργανώσεις, τις τοπικές αρχές και τις ΜΚΟ σε διεθνικό επίπεδο (εφεξής **τα Μέρη**) και να θεσπίσει το πλαίσιο για την εντατικοποίηση και διεύρυνση της εν λόγω συνεργασίας μετά την ολοκλήρωση του έργου. Πρωταρχικός στόχος του Πρωτοκόλλου είναι να λειτουργήσει ως πανευρωπαϊκή εξαγγελία κατά της μισαλλοδοξίας, να προασπίσει την διαφορετικότητα και να αναχαιτίσει την πόλωση, σε επίπεδο ΕΕ αλλά και εθνικό, σε μια προσπάθεια καταπολέμησης και πρόληψης του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού στον αθλητισμό, καθώς και να στηρίζει και αξιοποιήσει την συμπεριληπτική δύναμη του αθλητισμού.

Κύριος στόχος της συνεργασίας είναι η εξασφάλιση προστιθέμενης αξίας σε όλα τα Μέρη που συμμετέχουν σε τρέχουσες και μελλοντικές δράσεις, με σκοπό την ολοκληρωμένη προσέγγιση του προκαθορισμένου στόχου, την ανταλλαγή ιδεών, εμπειριών και, κατ' επέκτασιν, γνώσεων και την προώθηση κοινών θέσεων, όπου ενδείκνυται. Στα Μέρη θα χορηγηθεί εγχειρίδιο για την πρόληψη του ρατσισμού μέσω της ειδικά τροποποιημένης μεθοδολογίας football3, το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία για τη συνολική εμπειρία του έργου, καθώς και πρακτικές λύσεις και προτάσεις για το πώς οι τοπικοί και λοιποί αθλητικοί φορείς (ομάδες, σύλλογοι και συντελεστές δημοσίου/ιδιωτικού τομέα) μπορούν να εφαρμόσουν τη μεθοδολογία και να τη

μεταλαμπαδεύσουν και σε άλλα αθλήματα. Το *Εγχειρίδιο Καταπολέμησης της Πόλωσης* είναι ειδικά διαμορφωμένο ώστε να λειτουργεί ως εργαλειοθήκη, συνδυαστικά με τα εργαλεία και τις πληροφορίες που παρέχονται στον ιστότοπο του football3. Επιπλέον, περιλαμβάνει περιγραφικές προτάσεις δράσεων ευαισθητοποίησης για εφήβους και τους γονείς τους, όπως και περιγραφές δράσεων δικτύωσης, που προάγουν την εμπλοκή των βασικών θεσμικών φορέων και σχετικών ΟΚΠ στην πρόληψη και καταπολέμηση της ξενοφοβίας (βλ. Παράρτημα II).

Με την ολοκλήρωση των δράσεων του έργου, κατέστη σαφές ότι το **football3** αποτελεί πολύτιμο εργαλείο, καθώς προάγει την αυτοπεποίθηση, την εμπιστοσύνη και την ασφάλεια και επιτρέπει στους παίκτες να εξασκούν τις αξίες που μαθαίνουν και να συμμετέχουν ενεργά στις κοινότητές τους, παράμετροι κρίσιμες για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης των νέων. Παράλληλα, η ενασχόληση με τη μεθοδολογία του football3 ενθαρρύνει την συνειδητή λήψη αποφάσεων και γεννά ενδιαφέρον για το πώς μπορούν να ξεπεραστούν κοινωνικά προβλήματα. Η έμφαση στον διάλογο και την επίλυση των διαφορών βοηθά τους παίκτες να κατανοήσουν τη δύναμη της συναινετικής λήψης αποφάσεων, επιτρέποντάς τους να γεφυρώσουν πολιτιστικές διαφορές σε ένα κοινωνικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από συνεχείς εισροές και εκροές των μελών της κοινότητας.

Σε γενικές γραμμές, βάσει στοιχείων υπάρχουν πολλά οφέλη εάν η δοκιμασμένη μεθοδολογία football3 χρησιμοποιηθεί ως καινοτόμο εργαλείο για την προώθηση της αλλαγής της συμπεριφοράς των εφήβων, καθώς είναι αρκετά αποτελεσματική ως προς την πολιτισμική συνδιαλλαγή, την οικοδόμηση σχέσεων, το ευ αγωνίζεσθαι, τις κοινωνικές αξίες και την ένταξη των θεμάτων φύλου. Επιπροσθέτως, η ανάγκη για περαιτέρω χρήση της εξελιγμένης αυτής μεθοδολογίας καταδεικνύεται και από το

γεγονός ότι μπορεί να λειτουργήσει προληπτικά και στις δύο πληθυσμιακές ομάδες (αποτρέποντας τόσο την ξενοφοβία όσο και τη ριζοσπαστικοποίηση των μεταναστών), με τρόπο πιο εύπεπτο από τις παραδοσιακές μεθόδους, όπως η διδασκαλία στα σχολεία, δεδομένου ότι αιχμαλωτίζει την προσοχή και το ενδιαφέρον των εφήβων.

Καθίσταται, επομένως, εμφανής η ανάγκη για ανάληψη δράσης, συνέργεια και συνεργασία όλων των σχετικών φορέων για την περαιτέρω επεξεργασία και εφαρμογή της μεθοδολογίας football3. Γίνεται δε όλο και πιο επιτακτική λόγω της αυξητικής τάσης τέτοιων φαινομένων ανά την Ευρώπη στο χώρο του αθλητισμού, κυρίως του ποδοσφαίρου, αλλά και της πολιτικής πόλωσης που παρατηρείται σε ολόκληρη την Ευρώπη, η οποία επισύρει ένα κοινωνικό κλίμα πρόσφορο για τον ρατσισμό, τις διακρίσεις και τη μισαλλοδοξία.

3. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Τα συμβαλλόμενα Μέρη στο παρόν Πρωτόκολλο,

Υπενθυμίζοντας τη Λευκή Βίβλο για το μέλλον της Ευρώπης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017), που τονίζει ότι *“Οι ευρωπαϊκές αξίες στις οποίες είμαστε προσηλωμένοι παραμένουν στοιχεία αμετάβλητα. Θέλουμε μια κοινωνία στην οποία η ειρήνη, η ελευθερία, η ανεκτικότητα και η αλληλεγγύη υπερτερούν έναντι καθετί άλλου. Ο αξίες αυτές ενώνουν τους Ευρωπαίους και αξίζει να τις υπερασπιστούμε”*,

Υπενθυμίζοντας τους κοινούς στόχους των κρατών-μελών βάσει της Δήλωσης του Παρισιού για την προαγωγή της ιδιότητας του πολίτη και των κοινών αξιών της ελευθερίας, της ανοχής και της αποφυγής των διακρίσεων μέσω της εκπαίδευσης (2015) και συγκεκριμένα την *“Μέριμνα ώστε τα παιδιά και οι νέοι να αποκτούν κοινωνικές, πολιτικές και διαπολιτισμικές ικανότητες μέσω της προαγωγής των δημοκρατικών αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της κοινωνικής ένταξης και*

της καταπολέμησης των διακρίσεων, καθώς και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά”,

Υπευθυμίζοντας τη Σύσταση Γενικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) αριθ. 12 για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων στον χώρο του αθλητισμού, που υιοθετήθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2008 και υπογραμμίζει ότι *“οι θεμελιώδεις αξίες του πολιτισμού, οι οποίες περιλαμβάνουν το ευ αγωνίζεσθαι, τη φιλική αντιπαλότητα, τον αμοιβαίο σεβασμό και την ανεκτικότητα, θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο κάθε αθλητικής δραστηριότητας· τονίζει ότι η προστασία από τον ρατσισμό και τις φυλετικές διακρίσεις είναι ανθρώπινο δικαίωμα, που πρέπει να διασφαλίζεται εξίσου στον χώρο του αθλητισμού· εκφράζει την πεποίθηση ότι το ευρύ κοινό οφείλει να εμπλέκεται στη μάχη ενάντια στον ρατσισμό και τη μισαλλοδοξία στον αθλητισμό, στο πνεύμα της διεθνούς αλληλεγγύης και φιλίας· έχει επίγνωση ότι ο αθλητισμός δεν διαδραματίζει μόνο ρόλο στην εκπαίδευση και την κοινωνικοποίηση, αλλά μπορεί επίσης να συμβάλει στη διερεύνηση και εξύμνηση της διαφορετικότητας”*,

Υπευθυμίζοντας τη Σύσταση Γενικής Πολιτικής της ECRI αριθ. 15 για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους, που υιοθετήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2015 και *“αναγνωρίζει ότι η χρήση της ρητορικής μίσους δείχνει να αυξάνεται, τονίζει δε τη σημασία της εκπαίδευσης για την υπονόμηση των παρανοήσεων και της παραπληροφόρησης που αποτελούν τα θεμέλια της ρητορικής μίσους και την ανάγκη μια τέτοια εκπαίδευση να απευθύνεται κυρίως στους νέους”*,

Υπευθυμίζοντας επίσης τη Σύσταση (2015) 1 της Μόνιμης Επιτροπής σχετικά με την ασφάλεια, την προστασία και την παροχή υπηρεσιών σε ποδοσφαιρικούς αγώνες και άλλες αθλητικές διοργανώσεις, που η Μόνιμη Επιτροπή υιοθέτησε στις 18 Ιουνίου 2015 και που συστήνει στα κράτη-μέλη ότι *“αποδίδεται υψηλός βαθμός*

προτεραιότητας στην πρόληψη και αντιμετώπιση του ρατσισμού και λοιπών μορφών διακρίσεων στο πλαίσιο των ποδοσφαιρικών διοργανώσεων”,

Υπενθυμίζοντας την Απόφαση 2276 (2019), “Σταματάμε τη ρητορική του μίσους και τις πράξεις μίσους στον αθλητισμό”, της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης (PACE), που υπογραμμίζει ότι “ο αθλητισμός δεν θα πρέπει να αφορά μόνο τον ανταγωνισμό, αλλά να αποτελεί και περιβάλλον όπου άνθρωποι κάθε προέλευσης και κοινωνικής καταβολής μπορούν να έχουν ένα κοινό σημείο αναφοράς και να αλληλεπιδρούν αρμονικά μέσα στη διαφορετικότητά τους”,

Αναγνωρίζοντας, σύμφωνα με την Απόφαση 2276 (2019), ότι “ο αθλητισμός (...) πρέπει να (...) παρέχει ένα περιβάλλον όπου άνθρωποι κάθε προέλευσης και κοινωνικής καταβολής μπορούν να έχουν ένα κοινό σημείο αναφοράς και να συνυπάρχουν αρμονικά μέσα στη διαφορετικότητά τους”,

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ρατσισμός, οι διακρίσεις, η ξενοφοβία και η μισαλλοδοξία έχουν συχνά βρει πρόσφορο έδαφος στον αθλητισμό και δη στο ποδόσφαιρο, παρότι αποτελούν σημαντική απειλή για αυτό, καθώς και ότι, κατά τη διαδικασία της οικοδόμησης της ταυτότητάς τους, οι νέοι/νέες είναι εξαιρετικά ευάλωτοι και επιρρεπείς στις εκστρατείες των λαϊκιστικών κομμάτων, που τείνουν να απλουστεύουν πολύπλοκες πραγματικότητες, να διασπείρουν τον πολιτικό κυνισμό και να πολλαπλασιάζουν τα ρατσιστικά στερεότυπα,

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη ανάπτυξης ισχυρών εργαλείων οικοδόμησης κοινοτήτων εντός του πλαισίου κοινωνικής και πολιτικής πόλωσης στις χώρες τους, προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόληψη και πρόιμη αντιμετώπιση της τάσης για ριζοσπαστικοποίηση και επιρροή από ακραίες ιδεολογίες που υποδαυλίζουν την ξενοφοβία, προληπτικά και μέσω του ποδοσφαίρου,

Έχοντας επίγνωση ότι, παρά τις προσπάθειες καταπολέμησης των φαινομένων αυτών, παρατηρείται αυξανόμενη συχνότητα επεισοδίων ρατσισμού και ξενοφοβίας στο ποδόσφαιρο, γεγονότων που πλήττουν τόσο το επαγγελματικό όσο και το ερασιτεχνικό ποδόσφαιρο σε επίπεδο κοινότητας και, κατά συνέπεια, δυσχεραίνουν την ειρηνική συνύπαρξη και αρμονία εντός των κοινωνιών,

Έχοντας την πεποίθηση ότι η πρόληψη και καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και της μισαλλοδοξίας στο ποδόσφαιρο απαιτεί άμεση συλλογική δράση από όλους τους σχετικούς φορείς και παράγοντες, όπως διεθνείς οργανισμούς, διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες, εθνικές κυβερνήσεις, εθνικές αθλητικές ομοσπονδίες, εθνικούς και περιφερειακούς αθλητικούς συλλόγους και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών,

Υπογραμμίζοντας τη σημασία της βελτίωσης και θέσπισης συνεργασιών, καθώς και τον ουσιαστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την πρόληψη και ενίσχυση του μηνύματος της εξάλειψης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και της συναφούς μισαλλοδοξίας,

Επιθυμώντας την περαιτέρω ανάπτυξη της μεταξύ τους συνεργασίας, με στόχο την αξιοποίηση της δυναμικής του ποδοσφαίρου ως εργαλείου για την προάσπιση της ισότητας και της διαφορετικότητας,

Ως εκ τούτου, ανάμεσα στα Μέρη, **με επιφύλαξη** των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των δομών και αρμοδιοτήτων τους, **συμφωνούνται, συνομολογούνται και γίνονται αποδεκτά τα κάτωθι:**

Άρθρο 1

Σκοπός και Στόχοι του Πρωτοκόλλου

1.1 Σκοπός του παρόντος Πρωτοκόλλου είναι η θέσπιση σχεδίου τακτικής συνεργασίας μεταξύ των Μερών, η περαιτέρω επεξεργασία και εφαρμογή της *μεθοδολογίας football3* για την πρόληψη και ενεργή καταπολέμηση του ρατσισμού, των εθνοτικών διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού στον αθλητισμό και η στήριξη και αξιοποίηση της συμπεριληπτικής δύναμης του ποδοσφαίρου σε επίπεδο τοπικό, περιφερειακό και διεθνικό.

1.2 Τόσο μεμονωμένα όσο και από κοινού, τα Μέρη θα συνεισφέρουν, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων τους, στην προετοιμασία, τον συντονισμό, την προώθηση και την υλοποίηση δράσεων με στόχο την πρόληψη του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας μέσω του ποδοσφαίρου και άλλων αθλημάτων.

1.3 Κατά συνέπεια τα Μέρη, αναγνωρίζοντας ότι όλοι οι φορείς που εμπλέκονται με τον αθλητισμό πρέπει να δρουν από κοινού και να βελτιώσουν τη συνεργασία τους, ανάλογα με τον τομέα αρμοδιότητάς του έκαστο, συμφωνούν:

- να εκπαιδεύσουν το προσωπικό τους, εθελοντές, αθλητές, προπονητές, επαγγελματίες του αθλητισμού και μέλη της κοινότητας αναφορικά με τη *μεθοδολογία football3*, τους αγώνες ποδοσφαίρου οικοδόμησης κοινοτήτων και τη δημιουργία πόλων κατανόησης σε τοπικό επίπεδο,
- να μοιραστούν και να μεταδώσουν τη διαμορφωμένη *μεθοδολογία football3* και σε άλλες οργανώσεις μέσα από τα δίκτυα που διαθέτουν,
- να εντάξουν στις δράσεις τους ειδικά μέτρα, ικανά να αιχμαλωτίσουν την προσοχή και το ενδιαφέρον εφήβων, για την προληπτική αντιμετώπιση της ξενοφοβίας και των διακρίσεων στο περιβάλλον του αθλητισμού,

- να διευκολύνουν για μετανάστες, πρόσφυγες και λοιπούς εφήβους από ευπαθείς κοινότητες, ανεξαρτήτως φύλου, θρησκείας και εθνότητας, την πρόσβαση σε ποδοσφαιρικές διοργανώσεις και αθλητικές πρωτοβουλίες,
- να ενθαρρύνουν αθλητές, παίκτες, εκπροσώπους φορέων και τις τοπικές κοινότητες (α) να εντοπίζουν 'αρνητικά μηνύματα', ακραίες πεποιθήσεις και τακτικές 'προσηλυτισμού' και (β) να καταδικάζουν και να απορρίπτουν κάθε έκδηλα ρατσιστική, ξενοφοβική, μισαλλόδοξη και βίαιη ενέργεια ή συμπεριφορά,
- να περιλαμβάνουν στις δράσεις τους πρωτοβουλίες που έχουν ως στόχο την αύξηση της διαφορετικότητας στον αθλητισμό, του ευ αγωνίζεσθαι, των κοινωνικών αξιών, του σεβασμού προς όλους και την ένταξη των θεμάτων φύλου, προς βελτίωση των πολιτικών τους και ενίσχυση του αντικτύπου του έργου τους,
- να προωθήσουν την ανταλλαγή εμπειριών και τη μετάδοση των βέλτιστων πρακτικών και της οικοδόμησης ικανοτήτων ατόμων και θεσμών, με άλλους, συναφείς οργανισμούς, κυβερνητικούς και μη, εθνικούς και τοπικούς, καθώς και με εμπειρογνώμονες του χώρου, με στόχο τη μεγιστοποίηση των συνεργειών και
- να ενισχύσουν την περιφερειακή, εθνική και διεθνική συνεργασία, τις κοινές δράσεις και τις ποδοσφαιρικές διοργανώσεις που προάγουν το ποδόσφαιρο ως *“περιβάλλον όπου άνθρωποι κάθε προέλευσης και κοινωνικής καταβολής μπορούν να έχουν ένα κοινό σημείο αναφοράς και να αλληλεπιδρούν αρμονικά μέσα στη διαφορετικότητά τους”*.

Άρθρο 2

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- Ενδυνάμωση εφήβων και νέων, ώστε να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις και να διαθέτουν δεξιότητες επίλυσης διαφορών, που είναι σημαντικά στοιχεία για την κατάρριψη παράλογων επιχειρημάτων και στερεοτυπικών σκέψεων που μπορούν να οδηγήσουν στην ξενοφοβία.
- Ενδυνάμωση γυναικών και κοριτσιών, ώστε να αμφισβητούν ενεργά τα στερεότυπα περί φύλων στον αθλητισμό και δη στο ποδόσφαιρο.
- Ανάπτυξη αίσθησης ιδιοκτησίας της κοινότητας (community ownership), με παράλληλη αποσταθεροποίηση των αντιλήψεων μισαλλοδοξίας μέσω του ποδοσφαίρου.
- Ανάπτυξη των δεξιοτήτων των βασικών τοπικών εμπλεκόμενων φορέων (ΟΚΠ και δημοσίων λειτουργιών), ώστε να προλαμβάνουν και να καταπολεμούν τη μισαλλοδοξία, εντός δικτύων που επιβλέπουν και καλλιεργούν την κοινωνική συνοχή.
- Δημιουργία ισχυρών Φορέων της Αλλαγής σε ΟΚΠ (π.χ. σε ενώσεις νέων), αθλητικούς συλλόγους και τις τοπικές αρχές, που θα διαθέτουν ξεχωριστές ικανότητες και προσόντα, ώστε να προλαμβάνουν και να καταπολεμούν την διασπορά της μισαλλοδοξίας και ιδιαιτέρως της ξενοφοβίας μέσω του ποδοσφαίρου.
- Ανάπτυξη, σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, μιας κοινής στάσης πρόληψης της μισαλλοδοξίας σε επίπεδο κοινότητας, με παράλληλη οικοδόμηση τοπικών δικτύων ανεκτικότητας.

- Προώθηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ εθνοτήτων, ώστε να δημιουργηθούν σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ μεταναστών και μη μεταναστών εφήβων, των γονέων τους και, κατά συνέπεια, των τοπικών κοινοτήτων.
- Βελτίωση της συνοχής στην κοινότητα και συνεπώς στην κοινωνία μέσω της πρόληψης του μίσους και την προαγωγή της ανεκτικότητας.
- Καταπολέμηση της εθνοτικής πόλωσης ως βασικού αίτιου του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, μέσα από την προώθηση της οικοδόμησης κοινοτήτων πολλαπλών εθνοτήτων.

Άρθρο 3

Πεδία συνεργασίας

Τα Μέρη θα συνεργάζονται στα εξής πεδία δραστηριότητας:

- Δικτύωση και κοινές διοργανώσεις
- Δράσεις ή/και δρώμενα επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης
- Ανάπτυξη Ικανοτήτων
- Συνεργασία στα πλαίσια ερευνητικών έργων / μελετών χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ ή επερχόμενων δημοσιεύσεων
- Οργάνωση κοινών σεμιναρίων, συνεδρίων, εργαστηρίων κ.λπ.

Άρθρο 4

Επίλυση διαφορών

4.1 Οποιαδήποτε διαφορά ενδεχομένως προκύψει αναφορικά με την ερμηνεία ή εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου Συνεργασίας θα επιλύεται μέσω διαβουλεύσεων και διαπραγματεύσεων μεταξύ εκπροσώπων των Μερών.

Άρθρο 5

Υπεύθυνοι επικοινωνίας

5.1 Όλα τα Μέρη θα ορίσουν υπεύθυνους επικοινωνίας με στόχο τη διευκόλυνση της αποτελεσματικότητας της μεταξύ τους επικοινωνίας για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου (*Παράρτημα Ι*).

Άρθρο 6

Έναρξη ισχύος, τροποποίηση και λήξη ισχύος

6.1 Το παρόν Πρωτόκολλο Συνεργασίας τίθεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία της υπογραφής του από τα Μέρη.

6.2 Το Πρωτόκολλο δεν εγείρει νομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις για τα Μέρη, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών υποχρεώσεων, βάσει διεθνούς ή εθνικού δικαίου.

6.3 Το παρόν Πρωτόκολλο δύναται να τροποποιηθεί μόνο κατόπιν έγγραφης συμφωνίας, υπογεγραμμένης από όλα τα Μέρη.

6.4 Κάθε συμβαλλόμενο Μέρος έχει το δικαίωμα λύσης του Πρωτοκόλλου ανά πάσα στιγμή, οφείλει ωστόσο να υποβάλει στα λοιπά Μέρη έγγραφη ειδοποίηση.

HUNGARIAN TRANSLATION

EU PROTOKOLL

a kormány- és helyi hatóságok, civil szervezetek, nem-kormányzati szervezetek és sportegyesületek közötti transznacionális, európai szintű EGYÜTTMŰKÖDÉSRE

1. HÁTTÉR

DIALECT (**Disrupting polarisation: building communities of tolerance through football – A Polarizáció Megszakítása: a Tolerancia Közösségeinek Építése a Futballon Keresztül**) project – mely az Európai Unió Jogok, Egyenlőség és Állampolgárság Programja (2014-2020) által van társfinanszírozva – célja, hogy összehozza a 12-18 éves (migráns és nem migráns háttérű) fiatalokat, valamint szüleiket, a helyi hatóságokat és a civil társadalmi szervezeteket négy európai országban (Görögország, Magyarország, Olaszország, Szerbia), a labdarúgást mint az emberi jogok előmozdításának, valamint az intolerancia és az idegengyűlölet elleni küzdelem hatékony eszközét használva.

Az ActionAid Hellas a Nemzeti Társadalomkutatási Központtal - (National Centre for Social Research - EKKE, Görögország), az ActionAid Italy-val, az OLTALOM Sportegyesülettel (Magyarország), a Football Friends-zel (Szerbia), az Street Football World-del (Németország) és a Melissa Network-kel (Görögország) együttműködve "másképp" focizott a hátrányos helyzetű közösségekben szerte Európában. Az együttműködési hálózaton keresztül a végső cél az volt, hogy másképp focizzanak,

azaz az **innovatív futball3 módszertan alkalmazásával, a "Futball mindenkiért: a szélsőséges diskurzusok tárgytalanná tétele" üzenetének terjesztésével, valamint az egyenlőség, az aktív állampolgárság és a szolidaritás elveinek terjesztésével.** Konkrétabban, az utcai futball által inspirált futball3 módszertan **felülvizsgálatára, kiigazítására, etnikailag, kulturálisan és nemek szerint vegyes csapatokban való lejátszására és értékelésére került sor az intolerancia és az idegengyűlölet elleni küzdelem érdekében a helyi közösségekben a serdülők, szülei, helyi sportszakemberek és úttörő szerepű futballisták összefogásával.**

Az általános cél az volt, hogy helyi szinten megelőzzék az intoleranciát és különösen az idegengyűlöletet, elősegítve a közösségépítést és a kohéziót, ugyanazt az eszközt használva, amelyet gyakran használnak a fiatalok radikalizálására, nevezetesen a labdarúgást. A DIALECT célja, hogy a közösségépítő labdarúgás révén helyi szinten a megértés gyújtópontjait hozza létre, a serdülők és a fiatalok konfliktuskezelési készségeinek gyakorlására és a társadalmi kohézió előmozdítására adjon lehetőséget a civil társadalmi szervezetek, sportegyesületek, önkormányzati és állami hatóságok, valamint más helyi szervezetek kapacitásainak fejlesztése révén. Ezek a csoportok együttműködnek a szolidaritás, a megértés szükségességének, valamint az intolerancia és az idegengyűlölet elleni küzdelem fontosságának népszerűsítése érdekében.

2. A PROTOKOLL CÉLKITŰZÉSEI

A projekt tevékenységeinek befejezését követően a jelen együttműködési protokoll célja, hogy tovább ösztönözze a résztvevő és más támogató szervezetek, helyi hatóságok és nem kormányzati szervezetek (a továbbiakban: **a felek**) közötti transznacionális szintű együttműködést, és megteremtse a keretet a projekt befejezése

utáni együttműködés intenzívebbé tételéhez és kiterjesztéséhez. E protokoll elsődleges célja, hogy európai üzenetként lépjen fel az intolerancia ellen, előmozdítva a sokszínűséget és megszakítva a polarizációt, uniós és nemzeti szinten, a rasszizmus, az etnikai megkülönböztetés és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem és megelőzés érdekében a sportban, valamint a sportban rejlő befogadó potenciál támogatása és kihasználása érdekében.

Az együttműködés általános célja, hogy a kitűzött cél teljes körű megvalósítása érdekében valamennyi fél számára hozzáadott értéket biztosítson a folyamatban lévő és jövőbeli tevékenységekből - azzal a céllal, hogy teljesen megfeleljenek a kitűzött célnak -, hogy megosszák ötleteiket és tapasztalataikat annak érdekében, hogy tanuljanak egymástól, és hogy adott esetben közös álláspontokat képviseljenek. A felek kézikönyvet kapnak arról, hogy hogyan lehet a rasszizmust a futball3 alkalmazott módszertanán keresztül megelőzni, amely a projekt általános tapasztalatait, gyakorlati megoldásokat és olyan módszereket dokumentál, amelyekkel a helyi és más sporthatóságok (csoportok, szervezetek és állami/magánszereplők) felhasználhatják a kidolgozott módszertant, és átvihetik azt más sportágakra is. A **Polarizáció Megszakítása Kézikönyv** (amely a futball3 weboldalon elérhető eszközökkel és információkkal együtt eszköztárként használható) tartalmazza a serdülőknek és szüleiknek szánt, javasolt tudatosságnövelő tevékenységek leírását, valamint az idegengyűlölet megelőzésében és leküzdésében érintett kulcsfontosságú intézményi és civil szervezetek közötti együttműködést elősegítő hálózati tevékenységek leírását is (lásd a II. mellékletet).

A projekt tevékenységeinek befejezése azt mutatta, hogy a **futball3** értékes eszköz, amely elősegíti az önbizalmat, a bizalmat és a biztonságot, lehetővé teszi a játékosok

számára, hogy a tanult értékeket a gyakorlatban is megvalósítsák, és elköteleződjenek a közösségükben. Mindezek kritikus paraméterek a fiatalok radikalizálódásának megelőzése szempontjából. A futball3 módszertannal való foglalkozás továbbá ösztönzi az informált döntéshozatalt, és felkelti az érdeklődést a társadalmi kihívások leküzdésének módja iránt. A párbeszédre és a konfliktusmegoldásra helyezett hangsúly lehetővé teszi a játékosok számára, hogy megismerjék a konszenzusos döntéshozatal erejét, ami lehetővé teszi számukra, hogy áthidalják a kulturális különbségeket egy olyan társadalmi környezetben, amelyet a közösség tagjainak állandó be- és kiáramlása jellemez.

Összességében, ahogy a meglévő bizonyítékok is mutatják, a kipróbált futball3 módszertan nagy potenciállal rendelkezik a serdülők viselkedésbeli változásának innovatív eszközeként való felhasználására, mivel meglehetősen hatékony a kulturális csere és a kapcsolatépítés, a fair play, a társadalmi értékek és a nemek közötti integráció tekintetében. Továbbá az a tény, hogy a kifejlesztett módszertan mindkét csoport esetében preventív módon - az idegengyűlölet és a migránsok radikalizálódása ellen egyszerre fellépve - és a hagyományos módszereknél (iskolai oktatás stb.) egyszerűbb módon, a serdülők figyelmét és érdeklődését felkeltve képes működni, előtérbe helyezi a modell további alkalmazásának szükségességét.

Szükség van tehát konkrét intézkedésekre és az összes érintett szereplővel szinergiában történő együttműködésre a futball3 módszertanának további kidolgozása és végrehajtása érdekében, ami még inkább elengedhetlenné válik, tekintettel arra, hogy az ilyen jelenségek Európa-szerte egyre gyakoribbak a sportesemények, különösen a labdarúgás kapcsán, miközben Európa-szerte politikai polarizáció tapasztalható, ami olyan társadalmi légkört teremt, amely termékeny táptalajt biztosít a rasszizmusnak, a

megkülönböztetésnek és a gyűlöletből fakadó intoleranciának.

3. VEZÉRELVEK

Jelen Protokollban érintett felek,

Emlékeztetve az Európa jövőjéről szóló fehér könyvre (Európai Bizottság, 2017), amely hangsúlyozza, hogy *"a számunkra fontos európai értékek változatlanok maradnak. Olyan társadalmat akarunk, amelyben a béke, a szabadság, a tolerancia és a szolidaritás mindenk felett áll. Ezek az értékek összekötik az európaiakat, és érdemes küzdeni értük"*;

Emlékeztetve az állampolgárság és a szabadság, a tolerancia és a megkülönböztetésmentesség közös értékeinek az oktatáson keresztül történő előmozdításáról szóló Párizsi Nyilatkozat (2015) tagállamokra vonatkozó közös célkitűzéseire, és különösen *"Annak biztosítása, hogy a gyermekek és a fiatalok a demokratikus értékek és az alapvető jogok, a társadalmi befogadás és a megkülönböztetésmentesség, valamint az aktív állampolgárság előmozdítása révén társadalmi, állampolgári és interkulturális kompetenciákat szerezzenek"*;

Emlékeztetve a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (European Commission against Racism and Intolerance - ECRI) 2008. december 19-én elfogadott 12. számú általános politikai ajánlására a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelemről a sport területén, amely hangsúlyozza, hogy *"a sport alapvető értékeinek, amelyek közé tartozik a tisztességes játék, a barátságos versengés, a kölcsönös tisztelet és a tolerancia, minden sporttevékenység középpontjában kell állniuk"*; hangsúlyozva, hogy *a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni védelem emberi jog, amelyet a sport területén is biztosítani kell; meggyőződve arról, hogy a közvéleményt a nemzetközi szolidaritás és barátság szellemében be kell vonni a rasszizmus és az*

intolerancia elleni küzdelemben a sportban; tudatában annak, hogy a sportnak nemcsak az oktatásban és a szocializációban van szerepe, hanem a sokszínűség felfedezésében és ünneplésében is segíthet";

Emlékeztetve az ECRI 2015. december 8-án elfogadott, a gyűlöletbeszéd elleni küzdelemtől szóló 15. számú általános politikai ajánlására, *"felismerve, hogy a gyűlöletbeszéd használata egyre gyakoribbnak tűnik; hangsúlyozva az oktatás fontosságát a gyűlöletbeszéd alapját képező tévhitek és félretájékoztatás alászásában, valamint annak szükségességét, hogy az ilyen oktatásnak különösen a fiatalokat kell megcéloznia";*

Emlékeztetve továbbá a labdarúgó-mérkőzések és más sportesemények biztonságával, védelmével és szolgáltatásaival foglalkozó állandó bizottság Rec (2015) 1. számú ajánlására, amelyet az állandó bizottság 2015. június 18-án fogadott el, és amely azt ajánlotta a tagállamoknak, hogy *"a futballeseményekkel kapcsolatban a rasszizmus és a megkülönböztetés minden más formájának megelőzése és kezelése kiemelt prioritást élvezzen";*

Emlékeztetve továbbá az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének (Parliamentary Assembly of the Council of Europe - PACE) 2276 (2019) számú, "Stop a gyűlöletbeszédnek és a gyűlöletcselekményeknek a sportban" című állásfoglalására, hangsúlyozta, hogy *"a sportnak nem csupán a versenyzésről kell szólnia, hanem olyan környezetről is, amelyben a különböző származású és életkorú emberek megtalálhatják a közös hangot, és a sokféleségben harmonikusan érintkezhetnek egymással";*

Felismerve, ahogyan a 2276 (2019) számú állásfoglalás is kimondja, hogy "a sportnak (...) olyan környezetet kell (...) biztosítania, amelyben a különböző származású és életkorú emberek megtalálják a közös hangot és harmonikusan együtt tudnak élni a

sokféleségben";

Tekintetbe véve azt, hogy a rasszizmus, a megkülönböztetés, az idegengyűlölet és a gyűlölet intolerancia gyakran termékeny talajra talált a sportban és különösen a labdarúgásban, miközben ez utóbbira komoly veszélyt jelentenek, és hogy az identitásépítés folyamatában a fiatalok rendkívül sérülékenyek és fogékonyak a populista pártok kampányaira, amelyek hajlamosak leegyszerűsíteni az összetett valóságot, politikai cinizmust terjesztenek és növelik a faji sztereotípiákat;

Felismerve annak szükségességét, hogy hatékony eszközöket kell kifejleszteni a közösségépítéshez az országaikban tapasztalható társadalmi és politikai polarizáció terében; annak biztosítása érdekében, hogy a radikalizálódás és az idegengyűlöletet tápláló szélsőséges ideológiák által befolyásolt tendencia preventív módon és idejekorán megelőzhető és kezelhető legyen, a futball segítségével;

Tudatában annak, hogy az e jelenségek elleni küzdelem érdekében tett erőfeszítések ellenére a labdarúgásban egyre gyakrabban fordulnak elő rasszista és idegengyűlölő incidensek, amelyek mind a profi, mind az amatőr labdarúgást közösségi szinten érintik, akadályozva ezzel a társadalmon belüli békés együttélést és harmóniát;

Hitet téve amellet, hogy a rasszizmus, az idegengyűlölet és az intolerancia megelőzése és leküzdése a labdarúgásban azonnali közös fellépést igényel valamennyi érintett szerv és szereplő, azaz a nemzetközi szervezetek, nemzetközi sportszövetségek, nemzeti kormányok, nemzeti sportszövetségek, nemzeti és regionális sportszervezetek és civil társadalmi szervezetek részéről;

Kiemelve az együttműködés fokozásának és kialakításának fontosságát, valamint a figyelemfelkeltő kampányok fontos szerepét a rasszizmus, az idegengyűlölet és a kapcsolódó intolerancia felszámolására irányuló üzenet megerősítésében;

Kívánva együttműködésüket továbbfejleszteni annak érdekében, hogy a lehető legjobban kihasználják a labdarúgásban rejlő lehetőségeket, mint az egyenlőség és a sokszínűség előmozdításának eszközt,

a Felek, **kellően figyelembe véve** saját összetételük és megbízatásuk sajátos jellemzőit, **ezennel a következőkben állapodnak meg:**

1. Cikkely

A protokoll célja

1.1 E protokoll célja, hogy a felek között tervet hozzon létre a rendszeres együttműködésre a *football3 módszertanának* további kidolgozása és végrehajtása érdekében, a rasszizmus, az etnikai megkülönböztetés és a társadalmi kirekesztés megelőzése és aktív leküzdése érdekében a sportban, valamint a labdarúgásban rejlő befogadó potenciál támogatására és kihasználására helyi, regionális és transznacionális szinten.

1.2 A Felek mind egyénileg, mind közösen a lehető legjobb módon és megbízatásukkal összhangban hozzájárulnak a rasszizmus és az intolerancia megelőzésére irányuló, a labdarúgás és más sportágak révén megvalósuló intézkedések előkészítéséhez, koordinálásához, előmozdításához és végrehajtásához.

1.3 Ezért a felek, felismerve, hogy a sportban érintett valamennyi szereplőnek közösen kell fellépnie, és kompetenciájuk hatókörétől függően fokozniuk kell együttműködésüket, megállapodnak, hogy:

- munkatársaikat, önkénteseiket, sportolóikat, edzőiket, sportszakembereiket és a közösség tagjait képezni fogják a *football3 módszertan*ról, a közösségteremtő labdarúgásról, a helyi szintű megértés gyújtópontjainak megteremtéséről,
- a kifejlesztett *football3 módszertant*, létező hálózataikon keresztül, megosztják és átadják más szervezeteknek
- a serdülők figyelmét és érdeklődését felkeltő, az idegengyűlölet és a sportkörnyezetben tapasztalható megkülönböztetés megelőzésére irányuló konkrét intézkedéseket építenek be tevékenységeikbe,
- nemre, vallásra és etnikai hovatartozásra való tekintet nélkül megkönnyítik a migránsok, menekültek és más, kiszolgáltatott közösségekből származó serdülők számára a futballeseményekhez és sportkezdeményezésekhez való hozzáférést,
- a sportolókat, játékosokat, tisztviselőket és a helyi közösségeket ösztönzik arra, hogy (i) azonosítsák a "negatív üzeneteket", a szélsőséges nézeteket és a toborzási taktikákat, és (ii) ítéljenek el és utasítsanak el minden nyíltan rasszista, idegengyűlölő, intoleráns és erőszakos cselekedetet vagy magatartást,
- a sportban a sokszínűség, a fair play, a társadalmi értékek, a mindenki iránti tisztelet és a nemek közötti integráció növelésére irányuló kezdeményezéseket építenek be tevékenységeikbe, hogy javítsák politikáikat és fokozzák munkájuk hatását,
- a szinergiák maximalizálása érdekében előmozdítják a tapasztalatcserét, a bevált gyakorlatok átadását, valamint a humán és intézményi kapacitásépítést más érintett kormányzati és nem kormányzati, nemzeti és helyi szervezetekkel és ágazati szakértőkkel,

- fokozzák a regionális, nemzeti és transznacionális együttműködést, a közös tevékenységeket és a labdarúgó-rendezvényeket, népszerűsítve a labdarúgást mint *"olyan környezetet, amelyben a különböző származású és életkorú emberek megtalálják a közös hangot és harmonikusan, sokféleségükben együttműködnek"*.

2. Cikkely

Várt eredmények

- A serdülők és a fiatalok képessé tétele a megalapozott döntéshozatalra és a konfliktusmegoldási készségekre, amelyek döntő fontosságúak az irracionális érvek és a sztereotipikus gondolkodásmód elleni küzdelemben, amely ideggyűlölethez vezethet.
- A nők és lányok képessé tétele a sporttal, különösen a labdarúgással kapcsolatos nemi sztereotípiák megkérdőjelezésére.
- A közösségi felelősségvállalás érzésének kialakítása, párhuzamosan az intoleráns nézetek futballon keresztül történő destabilizálásával.
- A kulcsfontosságú helyi érdekelt felek (civil szervezetek és köztisztviselők) kapacitásainak fejlesztése az intolerancia megelőzése és leküzdése érdekében, párhuzamosan a társadalmi kohézió nyomon követése és kezelése érdekében történő hálózatba szerveződésükkel.
- A civil szervezeteken (beleértve az ifjúsági szövetségeket is), a sportszövetségeken és a helyi hatóságokon belül a változás erőteljes, differenciált képességekkel és készségekkel felvértezett ágenseinek megteremtése az intolerancia terjedésének a futballon keresztül történő megelőzése és leküzdése érdekében, különös tekintettel az ideggyűlöletre.

- Az intolerancia közösségi szintű megelőzésével kapcsolatos közös megegyezés előmozdítása valamennyi érintett fél között, a helyi toleranciahálózatok kiépítése mellett.
- Az interetnikus interakciók előmozdítása a migráns és nem migráns serdülők, szüleik és így a helyi közösségek közötti bizalmi kapcsolatok kiépítése érdekében.
- A közösség és ezáltal a társadalmi kohézió javítása a gyűlölet megelőzésével és a tolerancia erősítésével.
- Az etnikai polarizáció mint a rasszizmus és az idegengyűlölet kiváltó oka elleni küzdelem, az etnikumok közötti közösségépítés előmozdítása.

3. Cikkely

Az együttműködés területei

A Felek az lábbi munkaterületeken fognak együtt dolgozni:

- Hálózatépítés és közös rendezvények, események
- Kommunikációs és tudatosságnövelő tevékenységek és/vagy események
- Kapacitásfejlesztés
- Együttműködés az EU által finanszírozott kutatási projektekből/felmérésekben vagy soronkövetkező publikációkban
- Közös szemináriumok, konferenciák, workshopok és hasonló szervezése.

4. Cikkely

Viták rendezése

4.1 Az együttműködési protokoll értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban

esetlegesen felmerülő vitákat a felek képviselőik közötti konzultációk és tárgyalások útján rendezik.

5. Cikkely

Kontakt személyek

5.1 Valamennyi Fél kapcsolattartókat jelöl ki annak érdekében, hogy megkönnyítse a jelen protokoll végrehajtásához szükséges hatékony együttműködést (*I. sz. melléklet*).

6. Cikkely

Hatályba lépés, módosítás és konklúzió

6.1 Jelen együttműködési protokoll a felek általi aláírás napján lép hatályba.

6.2 A protokoll nem keletkeztet a felek számára a nemzetközi vagy nemzeti jog szerinti jogokat és kötelezettségeket, beleértve a pénzügyi kötelezettségeket is.

6.3 Jelen protokoll csak akkor módosítható, ha arról írásban állapodtak meg, és azt valamennyi fél aláírta.

6.4 Bármelyik félnek joga van bármikor felmondani a protokollt, de erről írásban értesítenie kell a többi felet.

SERBIAN TRANSLATION

PROTOKOL EU O SARADNJI

IZMEĐU državnih i lokalnih organa, OCD, NVO i sportskih udruženja na transnacionalnom, evropskom nivou

1. Pozadina

DIALECT (Disrupting polarisation: building communities of tolerance through football) – DIALECT (Narušavanje polarizacije: izgradnja zajednica tolerancije kroz fudbal) projekat, sufinansiran od strane Programa Evropske unije za prava, jednakost i državljanstvo (2014-2020), ima za cilj da okupi mlade (migrantskog i nemigrantskog porekla) uzrasta od 12-18 godina, kao i njihove roditelje i lokalne vlasti i organizacije civilnog društva u četiri evropske zemlje, odnosno u Grčkoj, Mađarskoj, Italiji, Srbiji, koristeći fudbal kao moćno sredstvo za promociju ljudskih prava i borbu protiv netolerancije i ksenofobije.

ActionAid Hellas zajedno sa Nacionalnim centrom za društvena istraživanja - EKKE (Grčka), ActionAid Italija, OLTALOM Sportsko udruženje (Mađarska), Football Friends (Srbija), Street Football World (Nemačka) i Melissa Network (Grčka) saradivali su i igrali fudbal 'na drugačiji način' u ugroženim zajednicama širom Evrope. Kroz ovu mrežu saradnje, krajnji cilj je bio da se fudbal igra na drugačiji način, odnosno korišćenjem inovativne fudbal3 metodologije, širenja poruke „Fudbal za

sve: učiniti ekstremne diskurse irelevantnim“ i širenjem principa jednakosti, aktivnog građanstva i solidarnosti. Konkretnije, metodologija fudbala³, inspirisana uličnim fudbalom, je revidirana, prilagođena, igrana u etnički, kulturno i rodno mešovitim timovima i ocenjena za izazov netolerancije i ksenofobije u lokalnim zajednicama okupljajući adolescente, njihove roditelje, lokalne sportske profesionalce i pionire fudbala.

Opšti cilj je bio da se spreči netolerancija, a posebno ksenofobija na lokalnom nivou, promovišući izgradnju zajednice i koheziju, koristeći isto sredstvo koje se često koristi za radikalizaciju mladih, odnosno fudbal. Igrajući fudbal za izgradnju zajednice, DIALECT ima za cilj da stvori stubove razumevanja na lokalnom nivou, osnaži adolescente i omladinu da vežbaju svoje veštine rešavanja sukoba i promovišu društvenu koheziju kroz razvijene kapacitete organizacija civilnog društva (OCD), sportskih udruženja, opštinskih i organa javne vlasti i drugih lokalni subjekti. Ove grupe ljudi će saradivati na zajedničkom planu promovisanja poruka solidarnosti, potrebe za razumevanjem i važnosti borbe protiv netolerancije i ksenofobije.

2. SVRHA I CILJEVI PROTOKOLA

Nakon završetka aktivnosti projekta, svrha ovog Protokola o saradnji je da dalje promoviše saradnju između učesnica i drugih organizacija za podršku, lokalnih vlasti i nevladinih organizacija na transnacionalnom nivou (u daljem tekstu **Strane**) i uspostavljanje okvira za intenziviranje i proširenje ove saradnje nakon kraj projekta. Glavni cilj ovog Protokola je da deluje kao evropska poruka protiv netolerancije, promovišući različitosti i narušavajući polarizaciju, na nivou EU i na nacionalnom nivou, u cilju borbe i prevencije rasizma, etničke diskriminacije i socijalne isključenosti u sportu i podrške i korišćenja inkluzivnog potencijal sporta.

Opšti cilj saradnje je da obezbedi dodatnu vrednost za sve strane u tekućim i budućim aktivnostima, sa ciljem da se u potpunosti pozabave postavljenim ciljem, da razmenjuju ideje i iskustva kako bi učili jedni od drugih i promovisali zajedničke pozicije, kada je to prikladno. Stranama će biti dostavljen priručnik o tome kako sprečiti rasizam kroz fudbal3 prilagođenu metodologiju, dokumentujući ukupno iskustvo projekta, praktična rešenja i načine na koje lokalne i druge sportske vlasti (grupe, organizacije i državni/privatni agenti) mogu da koriste razvijenu metodologiju i preneSU je i na druge sportove. **Priručnik za narušavanje polarizacije** (koji treba da se koristi kao alat u vezi sa alatima i informacijama dostupnim na veb stranici fudbala3) takođe uključuje opis predloženih aktivnosti za podizanje svesti upućenih adolescentima i njihovim roditeljima i opis aktivnosti umrežavanja, promovisanja, angažovanje ključnih institucionalnih i OCD zainteresovanih strana uključenih u prevenciju i borbu protiv ksenofobije (videti Aneks II).

Završetak projektnih aktivnosti pokazao je da je **fudbal3** vredan alat koji promoviše samopouzdanje, poverenje i sigurnost, omogućavajući igračima da vrednosti koje nauče pretvore u delo i da se angažuju u svojim zajednicama, što su kritični parametri kako bi se sprečila radikalizacija mladih. Štaviše, bavljenje metodologijom fudbala3 podstiče informisano donošenje odluka i podstiče interesovanje za to kako se društveni izazovi mogu prevazići. Naglasak na dijalogu i rešavanju sukoba omogućava igračima da shvate moć konsenzualnog donošenja odluka, omogućavajući im da premoste kulturne razlike u društvenom okruženju koje je obeleženo stalnim prilivom i odlivom članova zajednice.

Sve u svemu, kao što postojeći dokazi sugerišu, testirana fudbal3 metodologija ima snažan potencijal da se koristi kao inovativno sredstvo za promovisanje promena

ponašanja koje utiču na adolescente, budući da je prilično efikasna u pogledu kulturne razmene i izgradnje odnosa, fer igre, društvenih vrednosti i rodne integracije. Štaviše, činjenica da razvijena metodologija može delovati preventivno za obe grupe – istovremeno se baveći ksenofobijom i radikalizacijom migranata – i na način koji može biti lakši od tradicionalnih metoda (nastava u školama itd.), privlačeći pažnju i interesovanje adolescenata, stavlja u prvi plan potrebu daljeg korišćenja modela.

Postoji, dakle, potreba da se preduzme konkretna akcija i da se u sinergiji sa svim relevantnim akterima radi na daljoj razradi i implementaciji fudbal3 metodologije, i to postaje još imperativnije, s obzirom na to da postoji trend porasta ovakvih pojava širom Evrope u kontekstu sportskih događaja, a posebno fudbala, dok je politička polarizacija prisutna širom Evrope činjenica koja stvara društvenu klimu koja pruža plodno tlo za rasizam, diskriminaciju i netrpeljivost iz mržnje.

3. VODEĆI PRINCIPI

Strane ovog Protokola,

Pozivajući se na Belu knjigu o budućnosti Evrope (Evropska komisija, 2017) u kojoj se ističe da „*Evropske vrednosti koje su nam drage ostaju iste. Želimo društvo u kojem su mir, sloboda, tolerancija i solidarnost iznad svega. Ove vrednosti vezuju Evropljane i za njih se vredi boriti.*”

Pozivajući se na zajedničke ciljeve za države članice u Pariskoj deklaraciji o promovisanju građanstva i zajedničkih vrednosti slobode, tolerancije i nediskriminacije kroz obrazovanje (2015) i posebno „*Osiguranje da deca i mladi ljudi steknu društvene, građanske i interkulturalne kompetencije, promovisanjem demokratske vrednosti i osnovnih prava, socijalne uključenosti i nediskriminacije, kao i aktivnog građanstva*”;

Pozivajući se na Preporuku opšte politike Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI) br. 12 o borbi protiv rasizma i rasne diskriminacije u oblasti sporta – usvojenju 19. decembra 2008. godine, naglašavajući da *„osnovne vrednosti sporta koje uključuju poštenu igru, prijateljsko rivalstvo, uzajamno poštovanje i tolerancija treba da budu u srcu svake sportske aktivnosti; ističući da je zaštita od rasizma i rasne diskriminacije ljudsko pravo, koje se mora obezbediti i u oblasti sporta; uvereni da šira javnost treba da bude uključena u borbu protiv rasizma i netolerancije u sportu, u duhu međunarodne solidarnosti i prijateljstva; svesni da sport ne samo da ima ulogu u obrazovanju i socijalizaciji, već i da može pomoći da se istražuje i slavi različitost”*;

Pozivajući se na Preporuku opšte politike ECRI br. 15, o borbi protiv govora mržnje, usvojenju 8. decembra 2015. godine, *„uviđajući da je upotreba govora mržnje u porastu; naglašavajući važnost obrazovanja u potkopavanju zabluda i dezinformacija koje čine osnovu govora mržnje i potrebe da takvo obrazovanje bude posebno usmjereno na mlade”*;

Pozivajući se takođe na Preporuku Rec (2015) 1 Stalnog komiteta za sigurnost, bezbednost i usluge na fudbalskim utakmicama i drugim sportskim događajima koju je Stalni komitet usvojio 18. juna 2015. godine, državama članicama se preporučuje da *„daju visoki prioritet sprečavanju i borbi protiv rasizma i svih drugih oblika diskriminacije u vezi sa fudbalskim događajima”*;

Pozivajući se dalje na Rezoluciju 2276 (2019) „Stop govoru mržnje i aktima mržnje u sportu“ Parlamentarne skupštine Saveta Evrope (PSSE) gde je podvučeno da *„sport ne treba da bude samo pitanje takmičenja, već i okruženje u kojem ljudi svakog porekla i sfera života mogu da nađu zajednički jezik i da harmonično komuniciraju u*

različitosti“;

Prepoznajući, kao što Rezolucija 2276 (2019) kaže, da „sport (...) mora (...) da obezbedi okruženje u kojem ljudi svakog porekla i iz svih sfera života mogu da nađu zajednički jezik i harmonično koegzistiraju u različitostima“;

Uzimajući u obzir da rasizam, diskriminacija, ksenofobija i netolerancija mržnje često nalaze plodno tle u sportu, a posebno u fudbalu, dok za njega predstavljaju ozbiljnu pretnju i da su mladi u procesu izgradnje identiteta veoma ranjivi i podložni kampanjama populističkih partija, koje imaju tendenciju da pojednostave složenu stvarnost, šire politički cinizam i povećaju rasne stereotipe;

Prepoznajući potrebu za razvojem moćnih alata za izgradnju zajednice u prostoru društvene i političke polarizacije u njihovim zemljama; potrebu da se osigura da se trend radikalizacije i uticaja ekstremnih ideologija koje podstiču ksenofobiju spreči i uhvati u koštac rano, na preventivan način, fudbalom;

Svesne da, uprkos naporima uložnim u borbu protiv ovih pojava, sve je veća učestalost incidenata rasizma i ksenofobije u fudbalu, slučajeva koji utiču na fudbal kako na profesionalnom tako i na amaterskom nivou na nivou zajednice i na taj način ometaju miran suživot i harmoniju u društvima;

Verujući da sprečavanje i suzbijanje rasizma, ksenofobije i netolerancije kroz fudbal zahteva hitnu kolektivnu akciju svih relevantnih tela i aktera, odnosno međunarodnih organizacija, međunarodnih sportskih federacija, nacionalnih vlada, nacionalnih sportskih saveza, nacionalnih i regionalnih sportskih tela i organizacija civilnog društva;

Ističući važnost unapređenja i uspostavljanja saradnje, kao i važnu ulogu kampanja za

podizanje svesti o sprečavanju i jačanju poruke za eliminaciju rasizma, ksenofobije i srodne netolerancije;

U **želji** da dalje razvijaju svoju saradnju kako bi se na najbolji način iskoristio potencijal fudbala, kao alata za promociju jednakosti i različitosti,

Strane, **uzimajući u obzir** posebne karakteristike svojih odgovarajućih sastava i mandata, **saglasne su sa sledećim:**

Član 1

Svrha i ciljevi Protokola

1.1 Svrha ovog Protokola je uspostavljanje plana za redovnu saradnju između Strana, za dalju razradu i primenu fudbal3 metodologije, u cilju sprečavanja i aktivne borbe protiv rasizma, etničke diskriminacije i socijalne isključenosti u sportu i podrške i korišćenja inkluzivnog potencijala fudbala na lokalnom, regionalnom i transnacionalnom nivou.

1.2. Strane će, kako pojedinačno, tako i zajednički, doprineti, na najbolji mogući način I u skladu sa svojim mandatom, pripremi, koordinaciji, promovisanju i sprovođenju akcija koje se odnose na sprečavanje rasizma i netolerancije kroz fudbal i druge sportove.

1.3 Stoga, Strane, priznajući da svi akteri uključeni u sport moraju da deluju zajedno i da unaprede svoju saradnju, u zavisnosti od oblasti njihove nadležnosti, saglasne su:

- da edukuju svoje osoblje, volontere, sportiste, trenere, sportske profesionalce i članove zajednice o *metodologiji fudbala3*, igranju fudbala koji stvara zajednicu, stvaranju stubova razumevanja na lokalnom nivou,

- da dele i prenesu razvijenu *fudbal3 metodologiju* na druge organizacije preko svojih postojećih mreža,
- da u svoje aktivnosti integrišu specifične mere, zaokupljajući pažnju i interesovanje adolescenata, da se na preventivan način bave ksenofobijom i diskriminacijom u sportskom okruženju,
- da olakša pristup fudbalskim događajima i sportskim inicijativama za migrante, izbeglice i druge adolescente iz ugroženih zajednica, bez obzira na pol, versku i etničku pripadnost,
- da ohrabri sportiste, igrače, zvaničnike i lokalne zajednice (i) da identifikuju 'negativne poruke', ekstremna uverenja i taktike regrutovanja i (ii) da osude i odbace svaki čin ili ponašanje otvoreno rasističko, ksenofobično, netolerantno i nasilno,
- da u svoje aktivnosti uključe inicijative koje imaju za cilj povećanje raznolikosti u sportu, fer pleja, društvenih vrednosti, poštovanja svih i rodne integracije radi unapređenja svojih politika i povećanja uticaja njihovog rada,
- da promoviše razmenu iskustava i prenos najboljih praksi, kao i izgradnju ljudskih i institucionalnih kapaciteta, sa drugim relevantnim vladinim i nevladinim, nacionalnim i lokalnim organizacijama i sektorskim stručnjacima, kako bi se maksimizirale sinergije,
- da unapredi regionalnu, nacionalnu i transnacionalnu saradnju, zajedničke aktivnosti i fudbalske događaje koji promovišu fudbal kao „*sredinu u kojoj ljudi svakog porekla i svih slojeva mogu da pronađu zajednički jezik i da harmonično komuniciraju u različitostima*“.

Član 2

Očekivani rezultati

- Osnažiti adolescente i omladinu veštinama informisanog donošenja odluka i rešavanja sukoba, koje su ključne u borbi protiv iracionalnih argumenata i stereotipnog razmišljanja koje može dovesti do ksenofobije.
- Osnažiti žene i devojke da izazovu rodne stereotipe u vezi sa sportom, a posebno fudbalom.
- Razviti osećaj vlasništva zajednice, destabilizovati netolerantne stavove kroz fudbal.
- Razviti kapacitete ključnih lokalnih aktera (OCD i državnih službenika) za prevenciju i borbu protiv netolerancije, dok su umreženi za praćenje i rešavanje društvene kohezije.
- Stvoriti moćne Agente promene u okviru OCD (uključujući omladinska udruženja), sportskih udruženja i lokalne vlasti, opremljene različitim kapacitetima i veštinama u cilju sprečavanja i borbe protiv širenja netolerancije, sa fokusom na ksenofobiju, kroz fudbal.
- Promovisati zajedničko razumevanje o sprečavanju netolerancije na nivou zajednice, među svim uključenim akterima, dok gradimo lokalne mreže tolerancije.
- Promovisati međuetničke interakcije, kako bi se izgradili odnosi poverenja između adolescenata migranata i nemigranta, njihovih roditelja, a time i lokalnih zajednica.
- Poboljšati zajednicu, a samim tim i društvenu koheziju sprečavanjem mržnje i negovanjem tolerancije

- Borba protiv etničke polarizacije kao osnovnog uzroka rasizma i ksenofobije, promovišući izgradnju međuetničke zajednice.

Član 3

Oblasti saradnje

Strane će zajedno raditi na sledećim oblastima rada:

- Umrežavanje i zajednički događaji
- Aktivnosti i/ili događaji za komunikaciju i podizanje svesti
- Razvoj kapaciteta
- Saradnja u istraživačkim projektima/anketama koje finansira EU ili u narednim publikacijama
- Organizacija zajedničkih seminara, konferencija, radionica i sl.

Član 4

Rešavanje sporova

4.1 Svi sporovi koji se mogu pojaviti u vezi sa tumačenjem ili primenom ovog Protokola o saradnji rešavaće se putem konsultacija i pregovora između predstavnika Strana.

Član 5

Kontakt osobe

5.1 Sve strane će imenovati osobe za kontakt u cilju omogućavanja efikasne saradnje između njih u sprovođenju ovog protokola (*Aneks I*).

Član 6

Stupanje na snagu, izmena i zaključak

6.1 Ovaj Protokol o saradnji stupa na snagu danom potpisivanja od strane Strana.

6.2 Protokol ne stvara nikakva zakonska prava i obaveze za strane, uključujući finansijske obaveze, prema međunarodnom ili nacionalnom pravu.

6.3 Ovaj Protokol se može menjati/dopunjavati samo ako je dogovoreno u pisanoj formi i potpisano od strane svih Strana.

6.4 Bilo koja od Strana ima pravo da raskine Protokol u bilo kom trenutku, ali treba da dostavi drugim Stranama pismeno obaveštenje.

ITALIAN TRANSLATION

PROTOCOLLO DI COOPERAZIONE UNIONE EUROPEA

tra

**Autorità Governative e Locali, Organizzazioni della società civile,
Organizzazioni Non Governative e Associazioni Sportive
a livello Transnazionale ed Europeo**

1. BACKGROUND

Il progetto DIALECT (Combattere la polarizzazione: costruire comunità tolleranti attraverso il calcio), co-finanziato dal Programma Europeo su Diritti, Uguaglianza e Cittadinanza (2014-2020), ha riunito giovani (migranti e non) di età compresa tra i 12 e i 18 anni, nonché i loro genitori, le autorità locali e le organizzazioni della società civile di quattro paesi europei (Grecia, Ungheria, Italia, Serbia) **utilizzando il calcio come strumento per promuovere i diritti umani e combattere l'intolleranza e la xenofobia.**

ActionAid Hellas, il Centro Nazionale di Ricerche Sociali - EKKE (Grecia), ActionAid Italia, Associazione Sportiva OLTALOM (Ungheria), Football Friends (Serbia), Street Football World (Germania) e Melissa Network (Grecia) hanno collaborato alla realizzazione del progetto promuovendo l'idea di un "calcio diverso" tra comunità svantaggiate in tutta Europa. Lo scopo ultimo era quello di giocare a calcio sfruttando

il metodo innovativo del Football3, **seguendo il messaggio “Un calcio per Tutti: isoliamo i discorsi d’odio ed esclusione”** e diffondendo i principi di uguaglianza, cittadinanza attiva e solidarietà. In modo più specifico, la metodologia Football3, ispirata al calcio di strada, è stata **riesaminata, modificata, messa in pratica da squadre miste dal punto di vista anagrafico, etnico e di genere ed è stata valutata per verificarne l’efficacia nella sfida all’intolleranza e l’esclusione tra le comunità locali**. A questo scopo sono stati riuniti adolescenti, i loro genitori, professionisti dello sport locali, calciatori e calciatrici “testimonial”.

L’obiettivo primario del progetto è stato immaginare strategie per la prevenzione di intolleranza e xenofobia a livello locale, promuovendo, invece, la costruzione e il consolidamento di comunità e la coesione all’interno delle stesse, avvalendosi del medesimo strumento che è stato spesso utilizzato per la radicalizzazione dei giovani: il calcio.

Attraverso uno sport, il calcio, pensato per costruire comunità, DIALECT ha provato a porsi come riferimento a livello locale, incoraggiando gli adolescenti e i giovani a individuare e mettere in pratica le proprie abilità legate alla risoluzione dei conflitti, promuovendo quindi la coesione sociale attraverso il contributo di associazioni sportive, organizzazioni non governative, autorità politiche e altri enti locali. Questi gruppi di persone hanno collaborato sul terreno comune della promozione di messaggi di solidarietà, della necessità di comprensione reciproca e dell’importanza di combattere l’intolleranza e la xenofobia.

2. SCOPO E OBIETTIVI DEL PROTOCOLLO

Una volta completate le attività di progetto, lo scopo del Protocollo di Cooperazione è

quello di promuovere ulteriormente la collaborazione tra i partecipanti e le altre organizzazioni, le autorità locali e le ONG a livello transnazionale (da questo punto in poi **le Parti**), creando una struttura capace di intensificare e ampliare tale collaborazione una volta terminato DIALECT. L'obiettivo prioritario del presente Protocollo è diffondere un messaggio concreto contro l'intolleranza, promuovendo la diversità e sconfiggendo la polarizzazione a livello europeo e nazionale, per combattere e prevenire il razzismo, la discriminazione e l'esclusione sociale nello sport, sostenendo e sfruttando il potenziale inclusivo dell'attività sportiva.

L'obiettivo della cooperazione è quello di restituire un valore aggiunto a tutte le Parti coinvolte nelle attività in corso e future, con lo scopo di condividere idee ed esperienze per imparare gli uni dagli altri e promuovere posizioni comuni, laddove ciò si riveli opportuno. Alle Parti verrà fornito un manuale su come prevenire il razzismo attraverso la metodologia del Football3, documentando l'esperienza del progetto, le possibili soluzioni e i modelli pratici che le autorità locali e altri enti sportivi (gruppi, organizzazioni e agenzie statali/privati) potranno usare per implementare la metodologia e trasferirla anche ad altri sport. Il *Manuale per Sconfiggere la Polarizzazione* (che può essere usato come toolkit insieme agli strumenti e alle informazioni disponibili sul sito Streetfootballworld.org) comprende una descrizione delle attività proposte agli adolescenti e ai loro genitori per aumentare il livello di consapevolezza, oltre che una spiegazione delle pratiche di networking, promuovendo l'impegno tra i soggetti coinvolti a livello istituzionale e le organizzazioni della società civile impegnate nel prevenire e combattere la xenofobia (*vedere Allegato II*).

Il completamento delle attività legate al progetto ha mostrato come **Football3** sia uno strumento prezioso per promuovere l'autostima, la fiducia e la sicurezza tra i giovani,

consentendo ai giocatori di mettere in pratica i valori con cui si confrontano e di impegnarsi nelle loro comunità, due elementi fondamentali per prevenire la radicalizzazione giovanile. Inoltre, il coinvolgimento attraverso la metodologia Football3 stimola l'attivazione di processi decisionali, nonché l'interesse per il modo in cui le sfide a livello sociale possono essere superate. La centralità data al dialogo e alle pratiche per la risoluzione dei conflitti permette ai giocatori di cogliere il potere del processo collettivo, permettendo loro di colmare le differenze culturali in un ambiente sociale caratterizzato da un costante afflusso e deflusso di membri della comunità.

In generale, la metodologia Football3 dimostra di essere uno strumento innovativo con forte potenziale volto a promuovere il cambiamento comportamentale negli adolescenti, efficace nello scambio culturale e nella creazione di rapporti, nel fair play, nei valori sociali e nell'inclusione di genere.

Esiste, quindi, la necessità di intraprendere azioni concrete e di lavorare in modo sinergico con tutti gli attori rilevanti per un'ulteriore elaborazione e implementazione della metodologia Football3, che diventa ancor più un imperativo tendendo conto della tendenza crescente dei fenomeni di razzismo e xenofobia in tutta Europa nel contesto di eventi sportivi, legati al calcio in particolare, mentre la polarizzazione politica crea un clima sociale che fornisce terreno fertile per il razzismo, la discriminazione, l'odio e l'intolleranza.

3. PRINCIPI GUIDA

Le parti coinvolte dal presente Protocollo,

Facendo riferimento al Libro Bianco sul futuro dell'Europa (Commissione Europea, 2017) che enfatizza come *“i valori europei a noi cari rimangano gli stessi. Vogliamo*

una società in cui pace, libertà, tolleranza e solidarietà siano messi davanti a qualsiasi altra cosa. Questi valori vincolano gli Europei e sono degni di essere difesi”.

Facendo riferimento agli obiettivi comuni per gli Stati Membri nella dichiarazione di Parigi sul promuovere la cittadinanza e i valori comuni di libertà, tolleranza e non discriminazione attraverso l’istruzione (2015) e specialmente sul “*garantire che i bambini e i giovani acquisiscano competenze sociali, civiche e interculturali promuovendo valori democratici e diritti fondamentali, inclusione sociale e non discriminazione, oltre alla cittadinanza attiva*”;

Facendo riferimento alla Raccomandazione della Politica Generale n° 12 della Commissione Europea contro il Razzismo e l’Intolleranza (ECRI) sulla lotta al razzismo e alla discriminazione razziale nel campo delle sport – adottata il 19 dicembre 2008, che sottolinea come “*i valori fondamentali dello sport che includono il fair play, il rispetto reciproco e la tolleranza dovrebbero essere al centro di qualsiasi attività sportiva; enfatizzando come la protezione contro il razzismo e la discriminazione razziale sia un diritto umano che deve essere salvaguardato anche nel campo dello sport; convinti che il pubblico debba essere coinvolto nella lotta contro il razzismo e l’intolleranza nello sport, in uno spirito di solidarietà e amicizia internazionale; consapevoli che lo sport non ha solo un ruolo nell’istruzione e nella socializzazione, ma è anche in grado di aiutare ad esplorare e celebrare la diversità*”;

Facendo riferimento alla Raccomandazione n° 15 della Politica Generale ECRI sulla lotta contro i discorsi d’odio, adottata l’8 dicembre 2015 “*riconoscendo che l’uso di discorsi d’odio sembra aumentare; sottolineando l’importanza dell’istruzione nel ridimensionare gli equivoci e la disinformazione e le idee errate che sono alla base dei discorsi d’odio e della necessità che tale istruzione sia rivolta in particolare ai*

giovani”;

Facendo riferimento anche alla Raccomandazione Rec (2015) 1 del Comitato Permanente sulla Sicurezza di Cose e Persone e il Servizio durante le partite di calcio e altri eventi sportivi adottata dal Comitato Permanente il 18 giugno 2015, che ha raccomandato agli stati membri di *“accordare priorità elevata alla prevenzione e alla lotta contro razzismo e tutte le altre forme di discriminazione in relazione agli eventi calcistici”;*

Facendo riferimento all’ulteriore Risoluzione 2276 (2019) “Fermare i discorsi e gli atti d’odio nello sport” dell’Assemblea Parlamentare del Consiglio d’Europa (PACE) che ha sottolineato come *“lo sport non dovrebbe essere solo una questione di competizione, ma anche un ambiente in cui le persone di tutte le origini e percorsi di vita possano trovare un terreno comune e interagire armoniosamente nella diversità”;*

Riconoscendo, come dichiara la Risoluzione 2276 (2019) che “lo sport (...) deve (...) fornire un ambiente in cui le persone di tutte le origini e percorsi di vita possano trovare un terreno comune e coesistere armoniosamente nella diversità”;

Considerando che il razzismo, la discriminazione, la xenofobia, l’odio e l’intolleranza spesso trovano terreno fertile nello sport e in particolare nel calcio, costituendo peraltro una seria minaccia a quest’ultimo e, che nel processo di costruzione dell’identità i giovani sono estremamente vulnerabili e influenzabili da campagne di partiti populistici che tendono a semplificare realtà complesse, diffondere cinismo politico e aumentare gli stereotipi razziali;

Riconoscendo la necessità di sviluppare strumenti potenti per la costruzione di comunità nel contesto della polarizzazione sociale e politica, per garantire che la tendenza ad essere radicalizzati e influenzati da ideologie estremiste che nutrono la

xenofobia sia impedita e affrontata in modo tempestivo e preventivo;

Consapevoli che, nonostante gli sforzi fatti per combattere questi fenomeni, eventi di razzismo e xenofobia nel calcio si verificano in modo frequente colpendo lo sport a livello professionistico e amatoriale nelle comunità, impedendo, quindi, la coesistenza pacifica e l'armonia all'interno delle società;

Ritenendo che la prevenzione e la lotta a razzismo, xenofobia e intolleranza nel calcio richieda un'azione collettiva immediata da parte di tutti gli enti e gli attori coinvolti, cioè organizzazioni internazionali, federazioni sportive internazionali, governi nazionali, federazioni sportive nazionali, enti sportivi nazionali e regionali e organizzazioni della società civile;

Sottolineando l'importanza di migliorare e creare una collaborazione, oltre che del ruolo fondamentale delle campagne di aumento della consapevolezza per prevenire e rafforzare il messaggio dell'eliminazione di razzismo, xenofobia e la relativa intolleranza;

Desiderose di sviluppare ulteriormente la loro collaborazione per fare un uso migliore del potenziale del calcio come strumento per la promozione dell'uguaglianza e della diversità,

Le Parti, **tenendo in debito conto** le caratteristiche particolari delle rispettive composizioni e mandati, **si accordano su quanto segue:**

Articolo 1

Scopo e obiettivi del protocollo

1.1 Lo scopo del presente Protocollo è di stabilire un piano per la collaborazione regolare tra le Parti, per l'ulteriore elaborazione e implementazione della *metodologia Football3*, al fine di prevenire e combattere attivamente il razzismo, la discriminazione etnica e l'esclusione sociale nello sport e per sostenere e sfruttare il potenziale inclusivo del calcio a livello locale, regionale e transnazionale.

1.2 Le Parti, singolarmente e congiuntamente, contribuiranno, nel miglior modo possibile e in conformità con il loro mandato, alla preparazione, coordinamento, promozione e implementazione di azioni connesse a prevenire razzismo e intolleranza attraverso il calcio e altri sport.

1.3 Conseguentemente, le Parti, riconoscendo che tutti gli attori coinvolti nello sport devono agire in modo congiunto e migliorare la loro cooperazione, a seconda del loro campo di competenza, si impegnano a:

- istruire il proprio staff, volontari, atleti, allenatori, professionisti dello sport e membri della comunità riguardo la *metodologia Football3*, giocando un calcio in grado di costruire una comunità, creando punti di riferimento legati alla comprensione a livello locale,
- condividere e trasferire la *metodologia Football3* ad altre organizzazioni attraverso le loro reti esistenti,
- integrare nelle loro attività misure specifiche, attirando l'attenzione e l'interesse degli adolescenti, per affrontare in maniera preventiva la xenofobia e la discriminazione nell'ambiente sportivo,
- facilitare l'accesso agli eventi legati al calcio e alle iniziative sportive per migranti, rifugiati e altri adolescenti appartenenti a comunità vulnerabili, indipendentemente dal genere, dalla religione e dall'etnicità,

- incoraggiare atleti, giocatori, funzionari e comunità locali (1) a individuare “messaggi negativi”, convinzioni estremiste e tattiche di reclutamento e (2) condannare e rifiutare qualsiasi atto o comportamento apertamente razzista, xenofobo, intollerante e violento,
- includere nelle loro attività iniziative volte ad aumentare la diversità nello sport, il fair play, i valori sociali, il rispetto per tutti e l’integrazione di genere per migliorare le loro politiche e l’impatto del loro lavoro,
- promuovere lo scambio di esperienze e il trasferimento di pratiche migliori, oltre alla costruzione delle capacità umane e istituzionali, con altre organizzazioni attinenti, governative e non governative, nazionali e locali ed esperti del settore per massimizzare le sinergie,
- migliorare la collaborazione regionale, nazionale e transnazionale, le attività congiunte e gli eventi legati al calcio promuovendo questo sport come *“un ambiente in cui le persone di tutte le origini e percorsi di vita possano trovare un terreno comune e interagire armoniosamente nella diversità”*.

1.4 Le Parti si impegnano ad avviare i lavori di un tavolo inter-istituzionale (entro il 30 aprile 2022) sui temi dell’esclusione giovanile dallo sport, con particolare attenzione alla prevenzione delle discriminazioni nell’accesso allo sport da parte dei minori stranieri. I lavori vedranno le parti coinvolte insieme a personalità legate al mondo della ricerca sociale, dell’università, dello sport, delle istituzioni a livello locale e nazionale.

Articolo 2

Risultati attesi

- Consentire agli adolescenti e ai giovani di imparare a prendere decisioni informate e di risolvere conflitti, capacità fondamentali per combattere gli argomenti irrazionali e il pensiero stereotipato che portano alla xenofobia.
- Consentire alle donne e alle ragazze di sfidare gli stereotipi di genere relativi agli sport e in particolare al calcio.
- Sviluppare un senso di appartenenza alla comunità, destabilizzando, al contempo, le visioni intolleranti attraverso il calcio.
- Sviluppare le capacità dei principali stakeholder locali (organizzazioni della società civile e funzionari pubblici) che gli consentano di prevenire e combattere l'intolleranza, e, al contempo, fare parte di una rete per monitorare e gestire la coesione sociale.
- Creare agenti del cambiamento determinanti all'interno delle organizzazioni della società civile (tra cui le associazioni giovanili), delle associazioni sportive e delle autorità locali, dotati di capacità e competenze differenziate al fine di prevenire e combattere, attraverso il calcio, il diffondersi dell'intolleranza, con particolare attenzione alla xenofobia.
- Promuovere una comprensione condivisa tra tutti gli stakeholder coinvolti su come prevenire l'intolleranza a livello di comunità, costruendo al contempo reti locali di tolleranza.
- Promuovere le interazioni inter-etniche al fine di creare rapporti di fiducia tra adolescenti migranti e non, il loro genitori e, di conseguenza, le comunità locali.
- Migliorare la comunità favorendo, quindi, la coesione sociale, prevenendo episodi di odio e promuovendo la tolleranza.

- Contrastare la polarizzazione etnica come causa radice di razzismo e xenofobia, promuovendo la costruzione di una comunità inter-etnica.

Articolo 3

Aree di cooperazione

Le Parti collaboreranno nelle seguenti aree di lavoro:

- Networking ed eventi comuni
- Attività e/o eventi dedicati alla comunicazione e all'aumento della consapevolezza tra i cittadini
- Collaborazione in progetti di ricerca/indagini o prossime pubblicazioni finanziati dall'UE
- Organizzazione di seminari, conferenze, workshop congiunti, e altre attività simili.

Articolo 4

Composizione delle Controversie

4.1 Tutte le controversie che potrebbero emergere in relazione all'interpretazione o applicazione del presente Protocollo di Cooperazione verranno composte per mezzo di consulti e negoziati tra i rappresentanti delle Parti.

Articolo 5

Referenti

5.1 Tutte le Parti dovranno nominare un referente allo scopo di facilitare una reciproca collaborazione efficiente per l'implementazione del presente Protocollo (*Allegato I*).

Articolo 6

Entrata in vigore, modifica e conclusione

6.1 Il presente Protocollo di Cooperazione entrerà in vigore a partire dalla data della firma delle Parti.

6.2 Il Protocollo non determina alcun diritto e obbligo legale per le Parti, compresi quelli di carattere finanziario, ai sensi del diritto internazionale o nazionale.

6.3 Il presente Protocollo può essere cambiato/modificato solo previo accordo scritto e firmato da tutte le Parti.

6.4 Benché ciascuna Parte abbia il diritto di concludere anticipatamente il Protocollo in qualsiasi momento, è tenuta a darne comunicazione scritta alle altre Parti.